

ZÁRÓ SZAKMAI JELENTÉS
MECENATÚRA (MEC_21) pályázat
4. ALPROGRAM (MEC_K_21)

Tudományos kiadványok, szakkönyvek papíralapú és egyidejűleg nyílt hozzáférésű elektronikus formátumban történő megjelenésének támogatása

EPR pályázat azonosító: 140614

Pályázó kutató: Gilányi Gabriella

Befogadó intézmény: HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Zenetudományi Intézet

1. A megjelent kiadvány címe:

Töredéktől a műhelyig. Egy 15. századi Graduale Strigoniense rekonstrukciója / From Fragments to Workshop. Reconstructing a 15th-Century Graduale Strigoniense. Resonemus pariter 4.

2. A kiadvány műfaja és nyelve: magyar és angol

3. A kiadvány megjelenésének időpontja (év, hónap): 2024. február

4. A papíralapú kiadvány megjelent példányszáma: 300

5. A papíralapú kiadvány terjesztésének módja: a HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézetében kialakított módon

6. A nyílt hozzáférésű (Open Access) elektronikus kiadvány formátuma: html és pdf

7. A nyílt hozzáférésű (Open Access) elektronikus kiadvány elérhetősége:
<http://resonemus.zti.hu>

8. A papíralapú kiadvány igényes, magas színvonalú és minőségű nyomdai megjelenése tekintetében tett vállalások mennyiben teljesültek (max. 1000 karakter):

A kötet kuriózum a maga nemében: egyedülállóan változatos kivitelű, olvasóbarát, gazdag illusztrációjú monográfia a zenei töredékkutatás témájában. Logikusan elrendezett fejezeteivel, színes fotóanyagával (lásd a szövegek közti illusztrációkat, a képes-szöveges függelékeket és a forrásanyag teljes faksimile-publikációját), igényes kivitelezésű, jól követhető táblázataival, térképeivel, kivételes minőségű és esztétikájú kottagrafikájával a lehető legmagasabb színvonal elérésére törekedtünk. A kötet kivitelezésében egy összeszokott csapat vett részt. A kottagrafikát a forrásanyag közlésére fejlesztettük ki. A borítótervben, a tördelésben is az a korszerű, tetszetős megoldásokra, a pontosságra törekedtünk. A képek utógondozása, megjelenítése professzionális, a nyomdai kivitelezés az anyagi lehetőségekhez képest a legmagasabb minőségű.

9. A nyílt hozzáférésű (Open Access) elektronikus kiadvány korszerű technológiát képviselő, felhasználóbarát, magas minőségű kiadása tekintetében tett vállalások mennyiben teljesültek (max. 1000 karakter):

Az online kiadványszerkesztése html és pdf formátumban valósult meg, közös honlap foglalja egybe a magyar és angol változatot. Gondosan megtervezett, esztétikailag tetszetős, korszerű angol-magyar nyelvű nyitólap készült, amelyről elérhetők a kétnyelvű változat, az aloldalakon az egyes fejezetek, illetve a magas minőségű képanyag, kotta-átírtás is. Mindkét változatban rendelkezésre áll a teljes szöveges, szabad szavas keresési funkció a háttérben álló adatbázisnak köszönhetően. A mű letölthető, nyomtatható. A honlap címe a sorozat címe, a HUN-REN Zenetudományi Intézethez kapcsolódó aldomain: <https://resoneumus.zti.hu>. A tartalomjegyzék hiperlinkelt, de a lábjegyzetek és egyéb tartalmi elemek linkelését takarékosági okból elvetettük (a 2021-ben elnyert pályázati összeg elinflálódott, nem fedezte a költségeket). Emellett a kötet terjedelmesebb lett, mint terveztük, ez is pluszköltséggel járt.

10. A benyújtott projekttervben vállalt és a teljesített célok közötti eltérések bemutatása, indoklása (pl. a terjesztés módja, példányszám, elektronikus kiadvány formátuma stb.) (max. 1000 karakter):

A projekttervben vállalt és a teljesített célok között nincs lényegi különbség, leszámítva, hogy a kötet terjedelmében-vállalásában túlteljesítette a tervet. Az elektronikus kiadvány esetében végül a html és pdf-kombináció mellett döntöttünk, ennek hátrányaival (nem hiperlinkeltek a lábjegyzetek) és előnyeivel (a fejezetek letölthetők, nyomtathatók).

11. A kiadvány tartalmának ismertetése (max. 2000 karakter):

A teljes terjedelmében kétnyelvű kötet egy 15. századi magyarországi zenei *graduále* mindössze nyolc fennmaradt, és egymástól kisebb-nagyobb távolságokban (Budapest, Pécs, Szombathely) őrzött töredékének vizsgálatán keresztül egy már nem létező középkori anyakódex rekonstrukciójára és azonosítására tesz kísérletet. A részek nyomtatványok és kéziratok borítójaként maradtak fenn, néhány közülük jelenleg is régi könyveket, iratokat véd, többüket azóta lefejtették a hordozóról. A könyv fejezeteiben más-más nézőpontból vizsgálom a fennmaradt kottás pergamenrészekhez. Az első fejezetben a pergamen levelek és levélrészek történetéhez az őrzőköteteken és azok tulajdonosi bejegyzésein keresztül jutottam közelebb, a másodikban a töredékeket kodikológiai, kiállításuk, kötetelési felhasználásuk alapján elemeztem. A harmadikban a kottás töredékeken megőrzött 15. századi liturgikus anyaggal foglalkozom, a hazai hagyományon belüli liturgikus variánst határozom meg. A negyedikben a levelekről leolvasható gregorián dallamokat vizsgálom és helyezem el a magyar gregorián dallamtörténetben,

az ötödikben (fő szempontként) a kottairás szisztematikus összehasonlító analízisére kerül sor. A hatodik fejezet, mintegy betetőzőként, összegzi a tartalmi-zenei vizsgálatok eredményeit, és intézménytörténeti áttekintésbe ágyazza a töredékek és az anyakódex proveniencia-kérdésének megoldását. A sok szálon futó analízis bebizonyította: a graduále az esztergomi főegyházmegyében, azon belül egy nagyszombati műhelyben készült, majd a város plébániateplomában használták a kóruskódexet a 15. században és azon túl, a Trienti Zsinatot követően is, az esztergomi érseki székhely átköltözése után. Azonosítottam és a kötetben bemutatattam a szóban forgó műhely és esztergomi gregorián alhagyomány egyéb műveit is. A kutatás „mellékes” hozadékaként, feltárultak a 15. századi zene- és kultúrtörténet új, közép-európai jelenségei, összefüggései.